

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-01-00316/2020-03

Датум: 04.08.2020. године

Београд

ГРАД БОР

Градска Управа града Бор

Одељење за привреду и друштвене делатности

Канцеларија за заштиту животне средине

Љиљана Лекић, координатор Канцеларије за заштиту животне средине

Моше Пијаде бр.3

19210 Бор

Предмет: Предлог Краткорочног акционог плана за смањење загађења ваздуха у граду Бору

Дана 13.02.2020. године Градска управа града Бор, Одељење за пољопривреду и друштвене делатности, Канцеларија за заштиту животне средине, доставила је Министарству заштите животне средине на сагласност Предлог Краткорочног акционог плана за смањење загађења ваздуха у граду Бору.

Након увида у достављену документацију и допуну документације од 19.02.2020. године, достављамо Вам коментаре и сугестије:

Општи коментари:

Скрећемо пажњу да је важно да се образложи зашто је потребно изградити краткорочни акциони план и шта се очекује од њега.

У тексту се мора навести да ли има прекорачења концентрација опасних по здравље људи или не. Такође, ако нема прекорачења потребно је навести разлог због ког се израђује краткорочни акциони план. Наиме, у складу са чланом 33. став 2. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, број 36/09 и 10/13) краткорочни акциони планови могу се, ради заштите здравља људи и/или животне средине по

потреби, донети и у случају да постоји опасност од прекорачења једне или више граничних или циљних вредности за поједине загађујуће материје и самим тим служити као инструмент који се може применити у случају епизода повећаних нивоа загађујућих материја у ваздуху када је потребно одмах реаговати. Напомињемо да краткорочни акциони планови садрже нарочито мере које се краткорочно, односно брзо, предузимају у циљу смањења ризика или трајања таквог прекорачења.

Краткорочним акционим плановима, у зависности од сваког појединачног случаја, могу се предузети делотворне мере за контролу активности које доприносе настанку опасности од прекорачења одговарајућих граничних или циљних вредности или концентрација опасних по здравље људи и, по потреби, привремено зауставити наведене активности.

Чланом 34. став 3. Закона о заштити ваздуха прописано је да се краткорочним акционим плановима могу предвидети мере у вези са саобраћајем моторних возила, у складу са посебним законом, радovima на изградњи, бродовима на везу, радом индустријских постројења, употребом производа који садрже загађујуће материје и грејањем домаћинстава. Управо с тога је у сам процес израде краткорочних акционих планова неопходно укључити представнике институција надлежних за активности од којих се очекује највећи утицај на епизодна загађења квалитета ваздуха.

Остали коментари:

1. Уводне напомене

Последњи пасус на страни 4.

„Циљ израде КАП је да дефинише специфичне мере и активности које градска управа града Бора, у сарадњи и уз подршку надлежних институција, али и најзначајнијих загађивача, може да спроведе у току једне календарске године.“

Скрећемо пажњу да краткорочни акциони план треба да садржи мере које се краткорочно предузимају у циљу смањења ризика или трајања прекорачења концентрација опасних по здравље људи. То су мере које се предузимају у случају да постоји опасност да нивои загађујућих материја у ваздуху прекораче једну или више концентрација опасних по здравље људи утврђених Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр.) или граничне вредности и које су потребне да се што пре смањи ниво загађујућих концентрација до вредности које нису опасне по здравље људи.

Краткорочни акциони планови се не примењују на одређени временски рок већ се мере које они садрже примењују када дође до прекорачења која угрожавају здравље људи и када је потребно одмах деловати у циљу заштите здравља људи.

2. Правни оквир

У наведеном поглављу је потребно навести правни оквир везан за израду Краткорочног акционог плана и спровођење истог.

4.5. Информације о објектима или циљним групама који захтевају заштиту

Терминологија Краткорочног акционог плана мора бити у складу са терминологијом Закона о заштити ваздуха и подзаконских аката који проистичу из њега.

Уместо термина „специфични критеријуми“ треба да стоји „захтеви квалитета ваздуха“.

Уместо термина „полутанти“ треба да стоји „загађујуће материје“.

Такође, у целом тексту проверити да ли је терминологија усклађена са прописима из области заштите ваздуха.

4.6. Мерна места за квалитет ваздуха Бор којим управља град Бор

За сваку мерну станицу је потребно написати о каквим се мерењима ради, односно да ли се мерења врше мануелним методама или је у питању мерење аутоматским референтним методама.

4.7. Мерна места којима управља Агенција за заштиту животне средине

Потребно је да се наведе које се загађујуће материје мере на мерним местима којима управља Агенција за заштиту животне средине.

Такође, недостају подаци о мерним местима на којима се мерења врши Институт за рударство и металургију Бор, на основу Уговора са Министарством заштите животне средине, а која су део Државне мреже.

5. Листа загађујућих материја на територији агломерације Бор са приказом концентрација забележених у току 2018. и 2019. године од стране града Бора и Агенције за заштиту животне средине

Недостају подаци мерења, добијени на основу мерења која се врше у оквиру Државне мреже а према уговору са Министарством.

5.1. Сумпор-диоксид

Оно што је врло битно за доношење краткорочних акционих планова су подаци о прекорачењима концентрација опасних по здравље људи. Ти подаци недостају, као и подаци о три везана сата са прекорачењима концентрација опасних по здравље људи (у случају да је истих било). Такође, у првој Табели на страни 60. треба да стоји и концентрација опасна по здравље људи прописана Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл.гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13).

5.2 Суспендованечестице (PM₁₀, PM_{2.5}, чађ)

Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха за чађ прописује максималне дозвољене вредности тако да је потребно да у табели на страни 65. стоји „максимална дозвољена вредност“, а не „гранична вредност“.

5.4 Резултати за 2018. годину

Страна 69. Кадмијум

Скрећемо пажњу да Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха прописује циљну вредност за кадмијум, а не максималну дозвољену концентрацију.

5.5 Резултати мерења за 2019. годину

Дискусија резултата-страница 99.

Потребно је извршити оцену резултата у односу на концентрацију опасну по здравље (за сумпор диоксид) која је дата у Уредби, као и утврдити да ли је било прекорачења три сата узастопно на једном мерном месту.

Евидентно је да су највеће концентрације сумпор диоксида забележене на мерном месту ЈУГОПЕТРОЛ па би било пожељно извршити анализу која би указала на разлоге који су условили такво стање квалитета ваздуха.

5.6 Научни радови и анализе аерозагађења у агломерацији Бор

Похвално је што се наводе научни радови чија је тема анализа загађења ваздуха у агломерацији Бор, али сматрамо да је погрешно цитирати већи део научног рада у посебном делу поглавља, већ је потребно своју анализу резултата, дискусију и закључке поткрепити наведеним научним радовима тако да они буду саставни део појединих области за које су важни. У складу са наведеним потребно је брисати део **5.6 Научни радови и анализе аерозагађења у агломерацији Бор и Закључак** (Страна 100-103.).

5.7.5. Бензо(а)пирен - РАН

На страни 107.

У табели Граничне вредности за бензо(а)пирен према Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010 и 75/2010), је потребно да уместо „гранична вредност“ стоји „циљна вредност“.

Уместо „(„Сл.гласник РС“, бр. 11/2010 и 75/2010)“ треба да стоји „(„Сл.гласник РС“, бр. 11/2010, 75/2010 и 63/13)“.

6. Извори загађења ваздуха на територији агломерације Бор

Скрећемо пажњу да је ово поглавље од велике важности за утврђивање мера које ће се предузимати у случају прекорачења концентрација опасних по здравље људи или граничних вредности када је потребно одмах реаговати у циљу заштите здравља људи и управо с тога треба да садржи највише информација.

Такође, наведени подаци који се односе на делатности од значаја за планирање и подаци о изворима загађења су важни да бисте могли да укључите и представнике осталих сектора у чијој су надлежности одређене делатности у израду краткорочног акционог плана и дефинисање и реализацију мера.

Имајући у виду да на квалитет ваздуха утичу емисије загађујућих материја потребно је идентификовати изворе загађења и представити податке о емисији загађујућих материја.

Ако су у питању индивидуална ложишта, навести заступљеност коришћења индивидуалних ложишта, навести када је највећи утицај истих, да ли постоји неки други вид грејања и његова заступљеност, које су то загађујуће материје чија се емисија очекује, итд.

Када се говори о саобраћају навести податке о броју возила, старости возила, какав је утицај емисија из саобраћаја на квалитет ваздуха, итд.

Имајући у виду напред наведено, као и да су у Краткорочном акционом плану приказани подаци који су коришћени за израду Плана квалитета ваздуха за агломерацију Бор и који обухватају период од 2005-2010. године и самим тим не одсликавају тренутно стање, потребно је да се ово поглавље ажурира.

7. Мере за спречавање и смањење загађења ваздуха

У циљу избора адекватних мера мора се разумети улога краткорочних акционих планова.

Краткорочни акциони план је дефинисан Законом о заштити ваздуха ради предузимања делотворних мера за контролу активности које доприносе настанку опасности од прекорачења одговарајућих граничних или циљних вредности или концентрација опасних по здравље људи.

У питању су мере које је потребно хитно предузети како би се епизоде загађености ваздуха, које имају велики утицај на здравље људи, у што краћем временском периоду прекинуле. Краткорочни акциони план се не примењује континуирано као што је то случај са планом квалитета ваздуха, већ само када се јави потреба за његовом применом.

У краткорочном акционом плану треба да стоје мере чија је реализација испланирана и јасно дефинисана и договорена и стога у Табели мера и активности за реализацију КАП Бор не може да стоји „Мере које се предлажу“. Пожељно је да Табела садржи следеће колоне: мера/активност; опис мере/активности; на који начин ће се оценити ефикасност мера; процена вредности; рок за реализацију; услови и претпоставке за остваривање планираних мера и активности; носилац активности; извор финансирања. Уколико у датом тренутку није могуће одредити поједине елементе из плана мера потребно је јасно навести разлоге и дати оквирни рок када ће одређивање бити могуће.

Мера 4.1.

- улога и примена Краткорочног акционог плана је јасно дефинисана Законом о заштити ваздуха и активности које се односе на обједињавање Дома здравља и Болнице у једну установу, као и на јачање кадрова за превенцију, дијагностику и лечење нарочито болести плућа нису предмет истог.

Мере које се предлажу за сарадњу и смањење загађења од стране ZIJIN COOPER Д.О.О.

- напомињемо да у оквиру краткорочног акционог плана не би требало да се наводе предлози већ договорене мере, чија је реализација планирана. С тога је потребно да се у поступак планирања мера укључе сви релевантни чиниоци. У случају да су наведене мере идентификоване у сарадњи са оператером потребно је да се наслов преформулише.

Сарадња са ресорним Министарством заштите животне средине

Мера број 1-Скрећемо пажњу да једна од важних мера за заштиту и побољшање ваздуха јесте инспекцијски надзор али да је наведену меру потребно преформулисати јер је инспектор у обавази, искључиво, да врши инспекцијски надзор у складу са прописима из области заштите животне средине.

Скрећемо пажњу да Краткорочни акциони план не треба да садржи списак мера предвиђених Студијом о процени утицаја за Serbia Zijin Cooper д.о.о. јер су исте саставни део другог документа.

Пожељно је да краткорочни акциони план садржи и јасно дефинисане активности по питању информисања јавности у наведеним околностима.

Предлог Краткорочног акционог плана, коригован у складу са напред наведеним коментарима и сугестијама доставите Министарству на даље поступање.

С поштовањем,

МИНИСТАР

Горан Триван